

- Mütevahhid". Tunus: Havliyatu Camiatu Tunusiyyetu, 1964.
- Oliver Leaman., "İbn Bajjah". *The Biographical Encyclopedia of Islamic Philosophy*. London: y.y. 2015.
- Oya Şimşek., "İbn Rüşd'ün İbn Sina'ya Eleştirisi". *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü*. Bursa: 2007.
- Ömer Ferruh., "İbn Bâcce ve'l-felsefetü'l-Mağribiyye" *el-Fikrül'Arabi: fi menheci'l bekalorya el-Lübnaniyye*. Beyrut : Dârü'l-İlm li'l-Melayin. 1966/1386.
- Poul Lettinck., "İbn Bağğa as a Commentator of a Aristotle". *Perpectives Arabes et Medievales sur La Tradition Scientifique et Philosophique Grecque*. Paris: 1997.
- Sadek Viladimir., İbn Bajja. *Dictionary Of Oriental Literatures*. ed. Jiri Becka, Londra: 1991.
- Shams C. İnati, "İbn Bajja", *Routledge Encyclopedia of Philosophy*, ed. Edward Craig. London: 1998.
- Shams C. İnati, *Routledge Encyclopedia of Philosophy*, ed. Edward Craig. Londra:1998.
- Sholomo Pines., İbn Bajja. DSB. c.1. Newyork: 1981.
- Tarik Ma'an Ziyade., *Şurfiyat es-Sema et-Tabii li İbn Bacce el-Endelüsi*. Beyrut: y.y. 1978.
- Terence J. Kleven, *Melanges, De'l Universite Saint-Joseph Al'Farabi's Introduction to Five Rational Arts*. Fransa: 2013. Yaşar Aydınlı., "İbn Bacce Bibliyografyası", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4/4. (Bursa 1992).
- Yaşar Aydınlı., "İbn Bâcce'nin Eserleri". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 3/3 (1991).
- Yaşar Aydınlı., "İbn Bâcce". 19/ 352. *DİA*.
- Zeki Tez., *İslâmın Batı Cephesi*. İstanbul: Hay Kitap Yayınları, 2014.
- Zeynep Afifi., İbn Bâcce ve Ârâuhu'l Felsefiyyeti. Kahire: Mektebi Sekafe ed-Diniyye, 2009.

Oryantalizm

150212

Hakikat

080243

İslam Felsefesi ve Hakikat Tasavvuru (Doğu-Batı Ayrımı ve Oryantalist Söylemin Eleştirisi)

MEVLÜT UYANIK

Oryantalizm (Şarkbilim) ve sosyoloji, Doğu-Batı ayrımı üzerine kurulu tasnifi inceleyen disiplin olarak ortaya çıkmıştır, ama küresel sömürge güçlerinin (emperyalizmin) Batı' dışı toplumlara hükmetmek için alt yapı oluşturan disiplinlere dönüşmüştür.

Öz

01 Ekim 2020

Doğu ve Batı terimleri salt coğrafi bölgeler mi; İslâm ve Doğu kültürlerini özdeşleştirip, Batı dünyasının hâkimiyetini pekiştirmek için gerekli bir öteki olarak konumlayıp, medeniyetler arası çatışma tezinin teorik arka planı mıdır? Yoksa insanlığın birikimin farklı bölgelerdeki seyrini inceleyerek, bunlarda üretilen bilginin ortamına mı işaret eder?

Bu metnin amacı bu terimlerin hakikatin farklı zaman ve mekânlarda tezahürüne işaret ettiğini, dolayısıyla bunlar arasında bir çatışma olduğunu ve/ya olacağını göstermediğine dair okuma yapmaktır. Bunun ilk örneğini Doğu-Batı fikri birikimini "Helenistik Felsefe" şeklinde temellendiren Büyük İskender ve hocası Aristoteles vermiştir. Peripatetik felsefeyi İskenderiye hattı üzerinden yapılan yorumunu Hz. Muhammed'e gönderilen son mesajın verileriyle okuyarak Meşşâî öğretiyi temellendiren Farabî, Doğu-Batı ayrımının kategorik olduğunu ikinci örneğini verir. Farabî ve İbn Sina, Meşşâî geleneğin Doğu'daki temsilcileri İbn Bâcce, İbn Tufeyl ve İbn Rüşd, Batı'daki yani Endülüs'deki temsilcileridir. Dolayısıyla Doğu ve Batı kültürünü tek hakikatin tecellisi bağlamında değerlendirmiştir.

Türkler Farabî'nin öğretilerini siyasi alana taşımış Selçuklu ve Osmanlı Devletleri, Doğu ve Batı arasındaki irtibatı siyasal olarak da kurmuşlardır. Fatih Sultan Mehmet ile artık Türkler, siyasi ve felsefi olarak Doğu-Batı ayrımının kalktığını bütün dünyaya ilan etmişlerdir. *Felsefeyi Anadolu'da Yeniden Yurtlandırmak* işte bu sürecin yeniden okunması ve güncellenmesidir.